

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002460

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 23-06-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радущкий Олександр Романович

2. Oleksandr Radutskyy

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Філософія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Політична філософія

Дата захисту: 20-06-2025

Спеціальність за освітою: Філософ

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8645

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 02.41

Тема дисертації:

1. Феномен децентралізації в політичному просторі
2. The Phenomenon of Decentralization in the Political Space

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене концептуалізації феномену децентралізації влади в політичному просторі в контексті магістральних векторів суспільно-політичного розвитку. У дисертації розглядаються теоретико-методологічні, концептуальні, аксіологічні, інформаціологічні та гносеологічні виміри впливу феномену децентралізації на політичний простір і суспільний розвиток держави. Особлива увага приділяється визначенню філософських засад, структури та змісту феномену децентралізації влади, а також його розгляду як складника й детермінанти політичного простору. Використовуючи цивілізаційний, культурологічний, діяльнісний, аксіологічний, прагматистський, інформаційний підходи, а також теоретичні методи історико-культурного, поняттєво-філософського аналізу, феноменологічний, герменевтичний, соціологічний, політологічний наукові методи, аналізується феномен децентралізації влади та його концептуалізація у сучасному філософському дискурсі. Запропоновано авторське уявлення про децентралізацію влади як онтологізуючий соціально-політичний феномен, яке дозволяє розглянути це явище не лише інструментально чи моноаспектно, а цілісно. З'ясовано, що історико-філософський розгляд

становлення поняття децентралізації дозволяє стверджувати, що її підстави були інтуїтивно охоплені ще в уявленнях про політику та політичну діяльність античної філософії, яка заклала фундамент визначальної конструкції політичного мислення та самоусвідомлення як співвідношення влади й держави та громадян. Законодавство античних полісів у межах прямої демократії формує самоврядну владу, яка ґрунтується на рефлексивно очевидних філософських категоріях свободи, блага й справедливості. Присутність ідеї децентралізації в західній традиції іманентна політичному дискурсові назагал, оскільки узгодження окремішності людської особи, її досвіду, зокрема й політичного, та колективних форм співіснування і взаємодії є стрижневим питанням будь-якої політичної дескрипції і тим більше політичної діяльності. Під цим кутом зору зроблене припущення, що децентралізація як така та децентралізація політичної влади є проекцією аналітичних когнітивних механізмів на сферу соціального і тому невіддільна від політичної теорії та практики, що пропонуємо позначити як аналітично-дискурсивний характер концепту децентралізації. Доведено, що децентралізація влади в історико-філософському та соціокультурному вимірах і відповідних ретроспективах може бути розглянута як соціально-політична тенденція до подрібнення центрів влади відповідно до ареалів розселення спільнот, соціальної та культурної географії, постання крупних поселень, таких як поліси чи міста; власне, будь-яка децентрація цілого пов'язана з політичною практикою здійснення влади на місцях, регіонально, територіально, локально; або як така феноменологічна візія структури влади, яка укорінена у когнітивних механізмах людської свідомості, здатності людини до створення дескрипції реальності та осмислення соціально-політичних практик як узгодження індивідуального та групового, особистого та колективного. Тому ми пропонуємо згадані два аспекти розглядати як метатеоретичні підстави феномену децентралізації влади. Досліджено, що ідея розподілу влади тісно пов'язана з ідеєю її централізації і розвивається протягом історико-філософської традиції від текстів Платона й Аристотеля, Полібія, М. Падуанського, Аврелія Августина, Н. Макіавеллі, Т. Гоббса, Дж. Локка, А. Токвіля, М. Блока. При цьому ідея децентралізації перебуває в контекстуальному затінку ідеї розподілу влади і починає розглядати окремо під час філософського осмислення соціальності спадку французьких революцій та епохи «весни народів» у цілому. З'ясовано, що в найбільш широкому значенні децентралізація передбачає системну трансформацію політичної структури з реконфігурації та переконфігурації її елементів, які полягають в розподілі, перерозподілі владних повноважень і функціоналу між владним центром і периферією, тобто між державним рівнем і регіональними, місцевими, муніципальними рівнями державного управління. Відповідно до семантики самого концепту, яка вказує на дію, протилежну централізації, децентралізація передбачає збільшення владних осередків на нижчих від державного рівнях і тенденцію до зменшення концентрації влади в одному владному центрі. Зауважено, що процеси децентралізації влади тісно пов'язані з процесами контролю за здійсненням владних повноважень, який має бути кодифікований у законодавстві. Це має забезпечити уникнення ситуації, коли децентралізація відбувається декларативно і не передбачає належного контролю за механізмами здійснення політичної влади, фіскальної політики, фінансових потоків тощо.

2. This dissertation is devoted to the conceptualization of the phenomenon of power decentralization within the political space in the context of the main vectors of socio-political development. The study explores the theoretical-methodological, conceptual, axiological, informational, and gnoseological dimensions of the influence of decentralization on the political space and the societal development of the state. Special attention is paid to identifying the philosophical foundations, structure, and content of the decentralization phenomenon, as well as considering it as an integral component and determinant of the political space. Using civilizational, cultural, activity-based, axiological, pragmatist, and informational approaches, along with theoretical methods of historical-cultural and conceptual-philosophical analysis, as well as phenomenological, hermeneutic, sociological, and political science methods, the dissertation analyzes the phenomenon of power decentralization and its conceptualization in modern philosophical discourse. The author proposes an original vision of decentralization as an ontologizing socio-political phenomenon, which allows for its consideration not merely in instrumental or mono-aspect terms, but in a holistic manner. It is established that a historical-philosophical consideration of the formation of the concept of decentralization demonstrates that its foundations were intuitively grasped in the notions of politics and political activity in ancient philosophy, which laid the groundwork for the core structure of

political thinking and self-awareness as a correlation between power, the state, and the citizen. The legislation of ancient city-states under direct democracy shaped self-governing power rooted in reflexively evident philosophical categories of freedom, good, and justice. The presence of the idea of decentralization in the Western tradition is immanent to political discourse in general, as the reconciliation of the individuality of the human person – including their political experience – and collective forms of coexistence and interaction is a central issue of any political description, and even more so, of political practice. From this perspective, it is proposed that decentralization as such, and the decentralization of political power, is a projection of analytical cognitive mechanisms onto the social sphere and is therefore inseparable from political theory and practice – a characteristic that we suggest denoting as the analytico-discursive nature of the concept of decentralization. It is demonstrated that decentralization of power, in its historical-philosophical and sociocultural dimensions and corresponding retrospectives, may be regarded as a socio-political tendency toward the fragmentation of centers of power in accordance with the settlement areas of communities, social and cultural geography, and the emergence of large settlements such as city-states or urban centers. In essence, any decentralization of a whole is linked to the political practice of exercising authority at the local, regional, territorial, or municipal levels. Alternatively, it may be seen as a phenomenological vision of the structure of power rooted in the cognitive mechanisms of human consciousness – in the individual's ability to construct descriptions of reality and interpret socio-political practices as a negotiation between the individual and the collective, the personal and the communal. Therefore, we propose that these two aspects be regarded as metatheoretical foundations of the phenomenon of power decentralization. It is explored that the idea of separation of powers is closely related to the idea of centralization and has developed throughout the history of philosophical thought – from the writings of Plato and Aristotle, Polybius, Marsilius of Padua, Augustine of Hippo, Niccolò Machiavelli, Thomas Hobbes, John Locke, Alexis de Tocqueville, to Marc Bloch. Within this tradition, the idea of decentralization remained in the contextual shadow of the doctrine of separation of powers and began to emerge as a distinct philosophical issue only during reflections on the social legacy of the French revolutions and the broader epoch of the «Springtime of Nations». It is established that, in its broadest sense, decentralization involves a systemic transformation of political structure through the reconfiguration and redistribution of its elements – specifically, the delegation and reallocation of powers and functions between the central authority and the periphery, that is, between the national level and regional, local, and municipal levels of governance. In accordance with the semantics of the concept – denoting an action opposite to centralization – decentralization entails an increase in centers of authority at levels below the national, and a corresponding decline in the concentration of power within a single governing entity.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Радуцький О. Р. Децентралізація як інструмент формування ефективної системи влади: дослідження на прикладі країн ЄС з урахуванням освітніх реформ. *Культурологічний альманах*. Вип. 2 (10). 2024. С. 246–257. DOI <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.2.30>.
- Радуцький О. Децентралізація і культурна різноманітність : вплив на збереження та розвиток національних ідентичностей. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2024. Вип. 52. С. 222–228. <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.52.27>.

- Радущий О. Р. Філософські засади децентралізації : поняття й концепції. Культурологічний альманах. 2023. Вип. 4. С. 163–168. <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.4.22>.
- Радущий О. Р. Філософські засади децентралізації: баланс між автономією та єдністю в умовах глобалізаційних викликів. Актуальні дослідження суспільних наук : матеріали XI Всеукр. наук. конф. (м. Умань, 28 берез. 2025 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького [та ін.] ; [голов. ред. А. Л. Бержанір ; редкол.: Я. М. Балановський, В. І. Пархета]. – Умань : Візаві, 2025. – С. 141–146.
- Радущий О. Філософські основи децентралізації: баланс між свободою та єдністю. Соціальні та гуманітарні технології: філософсько-освітній аспект : Матеріали XI Всеукраїнської науково-теоретичної конференції (20–21 берез. 2025 р., м. Черкаси) [Електронний ресурс] / упоряд. О. І. Астапова-Вязьміна ; відп. ред. проф. А. І. Бойко. М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2025. – С. 177–179.
- Радущий О. Р. Проблеми освіти в Україні в умовах децентралізації. Особистість та освіта в умовах сучасних соціокультурних викликів: ціннісно-світоглядні та науково-методичні аспекти: збірник матеріалів другої всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. (м. Дніпро, 28 лютого 2025 р.), КЗВО «ДАНО» ДОР, 2025. С. 267–268.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Даценко Вікторія Станіславівна

2. Viktoriia Datsenko

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1510-6951

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мандрагеля Володимир Андрійович
2. Volodymyr Mandragelia

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-0807-5309**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет "Чернігівська політехніка"**Код за ЄДРПОУ:** 05460798**Місцезнаходження:** вул. Шевченка, буд. 95, Чернігів, Чернігівський р-н., 14035, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Борінштейн Євген Русланович
2. Yevgen Borinshtein

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-0323-4457**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"**Код за ЄДРПОУ:** 02125473**Місцезнаходження:** вул. Старопортофранківська, буд. 26, Одеса, 65020, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Астапова-Вязьміна Олена Ігорівна
2. Olena Astarova-Vyazmina

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 09.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-2104-9703**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Куницький Микола Прокопович

2. Mykola Kunytskyi

Кваліфікація: к. політ. н., доц., 23.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0715-649X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бойко Анжела Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бойко Анжела Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Здобувач PhD

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна